

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 45
van **CAROLINE GENNEZ**
datum: 24 oktober 2019

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Vervuiling waterlopen - Waterkwaliteit Noorderkempen

Er zitten nog steeds hoge concentraties nitraat en fosfaat in onze waterlopen, zo maakte de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) eind 2017 bekend. Bovendien stagneert de waterkwaliteit van de talloze waterlopen in landbouwgebied eerder dan dat ze verbetert, en dit ondanks de maatregelen die genomen worden ter uitvoering van de Nitraatrichtlijn in combinatie met de maatregelen die worden genomen in de stroomgebiedbeheerplannen in uitvoering van de Kaderrichtlijn Water.

Het aandeel van de landbouw in de belasting van het oppervlaktewater met stikstof en fosfor is groot. De landbouw is in 2012 met 60% stikstofvracht en 44% fosforvracht verantwoordelijk voor het grootste aandeel van de belasting van het oppervlaktewater. Dit is voornamelijk te wijten aan bemesting. De waterkwaliteit in landbouwgebied verbetert sinds 2013 niet meer voor nitraat. Voor fosfaat is er geen verbetering meer sinds 2010.

Ook in verschillende gemeenten in de Noorderkempen (o.a. Essen, Hoogstraten, Kalmthout, Wuustwezel) scoren slecht ingevolge hoge bemesting. Daarom maken ze deel uit van het 'focusgebied' en werd aangekondigd dat de dienst Handhaving van de Mestbank in deze gebieden extra controles zou uitvoeren in de periode juli 2018 - juni 2019.

1. Hoeveel controles werden er dienaangaande uitgevoerd door de dienst Handhaving van de Mestbank in respectievelijk de gemeenten Essen, Hoogstraten, Kalmthout en Wuustwezel (cijfers per gemeente)?
2. Hoeveel en welke overtredingen er in deze gemeenten werden vastgesteld?
Deze cijfers graag per gemeente.
3. Hoeveel controles gebeurden er op het naleven van de afstandsregels t.o.v. de gecategoriseerde waterlopen in de betreffende gemeenten?
Deze cijfers graag per gemeente.
4. Welk gevolg wordt er gegeven aan de vastgestelde overtredingen en hoe deze focusgebieden verder opgevolgd zullen worden ten einde de MAP-doelstellingen (MAP: Mestactieprogramma) en de vooropgestelde waterkwaliteitsnormen te behalen?

ANTWOORD

op vraag nr. 45 van 24 oktober 2019

van **CAROLINE GENNEZ**

1. In de vier aangehaalde gemeenten werden gedurende de laatste 3 jaren (tot het derde kwartaal van 2019) 1129 controles uitgevoerd. Het aantal controles per jaar en per gemeente alsook de soort controle worden weergegeven in de tabel in bijlage.
2. In de vier aangehaalde gemeenten werden gedurende de laatste 3 jaren (tot het derde kwartaal van 2019) 131 negatieve controles uitgevoerd. Het aantal negatieve controles per jaar en per gemeente alsook de verschillende soorten inbreuken worden weergegeven in de tabel in bijlage. Opgelet: één negatieve controle kan verschillende soorten inbreuken omvatten.
3. In de vier aangehaalde gemeenten werden gedurende de laatste 2 jaren (tot het derde kwartaal van 2019, in 2017 werd deze parameter nog niet bijgehouden) 157 controles uitgevoerd op de afstandsregels t.o.v. waterlopen tijdens een opbrengingscontrole. Tevens werden er, met de bevoegdheidsuitbreiding voor de VLM op een gedeelte van de afstandsregels opgenomen in het Waterwetboek (teeltvrije zone), vanaf 2018 extra controles uitgevoerd op grondbewerkingen langs waterlopen op landbouwpercelen. Gedurende 2018 en 2019 werden op die manier 287 percelen gecontroleerd in deze vier gemeenten op de afstandsregels in het kader van de teeltvrije zone.
4. In MAP 6 is de overstap gemaakt naar een nieuwe, meer verfijnde indeling van Vlaanderen in 4 gebiedstypes ter vervanging van de focusgebieden:
 - gebiedstype 0: waterkwaliteitsdoelstelling is gehaald
 - gebiedstype 1: waterkwaliteitsdoelstelling is in zicht
 - gebiedstype 2: middelgrote afstand tot de waterkwaliteitsdoelstelling
 - gebiedstype 3: grote afstand tot de waterkwaliteitsdoelstellingEen kaart van deze gebiedstypes is terug te vinden op https://www.vlm.be/nl/themas/Mestbank/gebiedsgerichte_aanpak/gebiedstypes/Paginas/default.aspx#4.

De dienst Handhaving van de Mestbank wil met zijn VODKA¹-acties een zo groot mogelijke impact hebben in de gebieden waar de waterkwaliteit het slechtste is en uiteraard werd bij het vastleggen van de VODKA-gemeentes voor winterjaar 2019-2020 rekening gehouden met deze nieuwe manier van indelen. Via onderstaande link kan er meer algemene info gevonden worden over de VODKA-acties: <https://www.vlm.be/nl/themas/Mestbank/Controle/handhaving/VODKA/Paginas/default.aspx>

Meer specifiek is het zo dat in het winterjaar 2019-2020 minder gemeenten in het noorden van de provincie Antwerpen werden geselecteerd dan in de afgelopen winterjaren. De gemeenten Hoogstraten en Merksplas, die (nagenoeg) volledig ingekleurd werden als gebiedstype 3, werden wel behouden.

De afgelopen jaren werden er door de toezichthouders van de dienst Handhaving heel wat vaststellingen gedaan binnen de diverse VODKA-gemeenten, maar ook de niet-VODKA-gemeenten worden uiteraard nooit volledig los gelaten. Alle meldingen die de

¹ Verantwoord omgaan met dierlijke mest, kunstmest en andere meststoffen

Mestbank via burgers of andere overheden ontvangt worden behandeld en deze beperken zich uiteraard niet enkel tot de VODKA-gemeenten. Milieurelevante overtredingen zoals lozingen van meststoffen, het bemesten op te kleine afstand van waterlopen, het niet tijdig inwerken van meststoffen etc. worden bestraft met een proces-verbaal en door middel van aanmaningen of bestuurlijke maatregelen wordt de overtreder gedwongen tot het ondernemen van de gepaste vervolgacties. Veelal volgt er een bestuurlijke geldboete en ook verliest de betrokkene een percentage van de premierechten die hij van het Departement Landbouw en Visserij ontvangt. De toezichthouders voeren waar nodig ook hercontroles uit tot het gewenste eindresultaat wordt bereikt.

Naast de dienst Handhaving voert de dienst Bedrijfsdoorlichting van de Mestbank ook controles uit op bedrijven. Dit zijn controles waarbij bedrijven volledig worden doorgelicht. De bedrijven worden geselecteerd via een risicoanalyses.

Sinds 1 juli 2018 zijn er in de 4 gemeenten samen 42 bedrijfsdoorlichtingen uitgevoerd en werden 129 inbreuken vastgesteld. De meest voorkomende inbreuken zijn het hanteren van niet representatieve mestsamenstellingen, foutieve aangifte van de mestopslag, niet-oordeelkundige bemesting (vooral overbemesting) en het niet naleven van maatregelen opgelegd tijdens de bedrijfsdoorlichting. Als gevolg van de inbreuken worden administratieve gegevens aangepast, maatregelen en boetes opgelegd. Voor 8 bedrijven werden administratieve gegevens aangepast, 9 bedrijven ontvingen één of meerdere boetes en 18 bedrijven kregen maatregelen opgelegd. Niet alle bedrijfsdoorlichtingen zijn al afgerond.

BIJLAGE

[Noorderkempen samenvatting](#)